

7/2029

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0..01.00.610- 52744
Konu : Soru Önergesi

'25/03/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 28/02/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/3741 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın 7/2029 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:

Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

7/2029

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ'IN 7/2029
ESAS NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN
BAKANLIĞIMIZ CEVABI**

SORU 1: Dünyanın kültür kentlerinden biri olan İstanbul'da, anıt eser niteliği taşıyan 2 bin 870 eserin tescilinin yapılmadığı yetkililerce belirtilmektedir. Bu eserlerin tescili neden yapılamamaktadır? Bu tarihi eserlerin yıkılmaları halinde bunun hesabını kim verecektir?

CEVAP 1: İstanbul İlinde bulunan anıtsal ve sivil mimarlık örneği korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapıların tespiti yapıldıktan sonra İstanbul I, II, III, IV, V ve VI Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları tarafından tescil işlemleri yapılmaktadır.

Söz konusu yapılarda can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla gerekli olan önlemlerin alınması gerektiğinde, 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 10 ncu maddesinde yer alan "Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırarak ve bunların her türlü denetimini yapmak veya kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyeler ve Valiliklere yaptırmak Bakanlığa aittir." hükmü doğrultusunda, parsel sahipleri ile ilgili mahalli idarelerce gereken önlemlerin alınması için tespit edilen hususlar ilgili birimlere bildirilmektedir.

İstanbul genelinde kültür ve tabiat varlıkları ile sit alanlarına yönelik münferit tescil çalışmaları yanında genel tespit-tescil çalışmaları da yapılmıştır. Bu çalışmalara ilave olarak;

Üsküdar ve Beykoz ilçelerinde halihazırda genel ve münferit olarak tespit çalışmaları yapılmış alanlar dışında, Üsküdar Belediyesince tespit çalışmaları yapılmakta olup yakın zamanda sonuçlanarak ilgili Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletileceği, Beykoz İlçesinin tamamının ise doğal sit alanı olarak belirlenmiş olduğu ancak 1/1000 ölçekli plan çalışmaları sırasında envanter çalışmalarının yapılacağı,

Bayrampaşa, G.Osmanpaşa, Güngören, Esenler, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, K.Çekmece, B.Çekmece, Silivri, Avcılar ve Çatalca İlçelerinde 2863 sayılı kanun kapsamında kalan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti geçmiş yıllarda önemli ölçüde tamamlandığı, bölgede halen ilgili kurum ve belediyelerle eşgüdümlü olarak tespit çalışmalarının sürdüğü, bu kapsamda tespiti yapılan yeni veriler tescil edilmek üzere ilgili Koruma Bölge Kurulu gündemine alındığı,

İstanbul Tarihi Yarımada (Eminönü-Fatih) ve Zeytinburnu İlçelerinde münferit tesciller yanında genel tespit-tescil çalışmalarının da yapıldığı, Tarihi Yarımada (Eminönü-Fatih) Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama Planları çalışmaları sırasında yapılan tespit çalışmaları sonrasında İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 26/01/2005 tarihli ve 404 ve 405 sayılı genel tescil kararlarının alındığı, Tarihi Yarımada (Eminönü-Fatih) planlarından önce toplu ve tek tek alınmış olan tescil kararları planlama çalışmaları sırasında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın planlama grubu tarafından tasniflendiği ve Tarihi Yarımada bütününde 6800 eserin bulunduğu parseller için tescil kararı alındığı ortaya çıkmıştır. Yukarıda bahsi geçen plan raporunda bu eserlerin 3168 adedinin Eminönü İlçesi'nde, 3682 adedinin Fatih İlçesi'nde bulunduğu, plan çalışmaları sırasında Eminönü İlçesi'nde 1897 adet, Fatih İlçesi'nde 1370 adet parselin tescil edilmesi önerildiği ve İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26/01/2005 tarihli ve 404 ve 405 sayılı kararlarıyla söz konusu

Beyoğlu, Eyüp, Şişli ve Kağıthane İlçelerinde tespiti yapılmış ancak tescili yapılmamış herhangi bir anıt eserin bulunmadığı, ancak 2863 sayılı kanun kapsamında tespit edilmesi gereken anıt eser ve/veya korunması gerekli kültür ve tabiat varlığı olması halinde tescil için gerekli çalışmaların yapıldığı,

Sarıyer, Beşiktaş İlçelerinde münferit tescillerin yanında genel tespit-tescil çalışmalarının yapıldığı, Beşiktaş İlçesinde 350 anıtsal yapı, 828 sivil mimarlık örneği toplam 1178, Sarıyer İlçesinde 293 anıtsal yapı, 1324 sivil mimarlık örneği, toplam 1617 yapının tescil edilerek koruma altına alındığı, münferiden yapılan başvurular kapsamında her bir parsel için alınan tescil kararlarının bu sayılara dahil olmadığı, Beşiktaş Köyiçi Kentsel Sit Alanında Büyükşehir Belediyesince yürütülen 120 adet kültür varlığı yapının tespit ve tescil çalışmalarının ilgili Koruma Bölge Kurulunda değerlendirme aşamasındadır.

İstanbul ilinde; sivil mimarlık örneği 21086, dinsel yapılar 932, kültürel yapılar 1647, idari yapılar 314, askeri yapılar 51, endüstriyel ve ticari yapılar 400, mezarlıklar 455, şehitlikler 9, anıt ve abideler 19, doğal varlıklar 785, kalıntılar 414, korumaya alınan sokaklar 6 olmak üzere toplam 26118 Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlığı tescil edilmiştir.

SORU 2: İstanbul'da son on yılda yanarak yada yıkılarak yok olan tarihi konak sayısı kaç adettir?

CEVAP 2: İstanbul Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerinde henüz otomasyon sistemine geçilmemiş olması nedeniyle yanarak ya da yıkılarak yok olan tarihi konak vb. sivil mimarlık örneklerinin sayısal dökümünün tespitinin sınırlı süre içinde mümkün olmadığı, ancak herhangi bir nedenle yitirilmiş kültür varlığı niteliğindeki (tescilli veya tescilsiz) yapıların Kültür ve Tabiat Varlıklarını koruma Yüksek Kurulunun 05/11/1999 tarihli ve 660 sayılı ilke kararının "Yok Olan Tescilli Yapılara İlişkin İşlemler" ve "Yeniden Yapma (Rekonstrüksiyon)" hükümleri bağlamında ihya edilmesi yoluna gidilmektedir.

SORU 3: Hükümet tarihi evlerle ilgili neden herhangi bir koruma politikası uygulamamaktadır? Hükümet, yüzyıllık eski evleri kültür mirası olarak görmemekte midir?

CEVAP 3: Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapıların gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla, Bakanlığımızca tespiti yapılan yapılar, 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu doğrultusunda oluşturulan Koruma Bölge Kurulları tarafından tescil edilmekte ve yapıların özgün niteliklerinin korunmasını sağlayacak müdahaleler belirlenmektedir.

SORU 4: İstanbul'un tarihi ve turistik mekanlarından biri olan Ortaköy'deki Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu'nun faaliyet gösterdiği 110 yıllık Naime Sultan Yalısı, 13 Temmuz 2002 tarihinde kundaklama sonucu çıkan yangında kullanılmaz hale gelmiştir. Tarihi mekan şu anda otopark olarak kullanılmaktadır. Tarihi binanın otopark olarak kullanılması dolayısıyla elde edilen gelir, okulun yeniden tamir edilmesi ve hizmete alınması için neden kullanılmamaktadır? Söz konusu yer ile ilgili ne gibi projeler düşünülmektedir?

CEVAP 4: İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Ortaköy Mahallesi, 19 pafta, 40 ada, 23 parselde bulunan Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 10/101970 tarihli ve 5595 sayılı genel kararıyla I. grup korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

- Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu olarak kullanılmakta iken 13/07/2002 tarihinde yangın geçiren yapı hakkındaki İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun,

- 16/07/2002 tarihli ve 13069 sayılı kararıyla, I. grup kültür varlığı niteliğindeki tescilli yapının bahçesinin yangın öncesinde olduğu gibi otopark olarak kullanılmasının mümkün olmadığına, yangın sonrası durumunu ayrıntılı olarak ifade eden güncel rölövesinin, hasar analizlerinin, restitüsyon ve restorasyon projelerinin acil olarak hazırlanarak Kurula getirilmesine,

- 06/09/2002 tarihli ve 13114 sayılı kararıyla, geçici bir çelik konstrüksiyon kurularak özellikle üstten gelecek yağmur ve benzeri etkilere karşı yapının korunması mümkün olacağından. geçici bir koruma örtüsünün yapılması gerektiğine, bu aşamada yapının ve bahçesinin de koruma altına alınmasına,

- 17/12/2006 tarihli ve 13362 sayılı kararıyla, yapının yangın sonrasına ait mevcut durumunun genel ve detay rölövelerinin çok acil olarak hazırlanması gerektiğinden bu çalışmaların başlatılmasına, yapının rölöve çalışmalarının hazırlanabilmesi için mevcut durumu bozulmadan sadece ayakta kalmasını sağlamak üzere askıya alınabileceğine, koruyucu örtü sisteminin bu aşamada yapılabileceğine,

- İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 05/10/2005 tarihli ve 1018 sayılı kararıyla, yapı bahçesindeki otopark kullanımının acil olarak kaldırılmasına,

- 26/04/2006 tarihli ve 1595 sayılı kararıyla, yapı parselinin hiçbir şekilde otopark olarak kullanılmayacağına ait kararın geçerli olduğuna, ivedilikle kalıntı rölövesinin, restitüsyon ve restorasyon projelerinin İstanbul Valiliğince hazırlattırılarak Kurula sunulmasına,

Karar verilmiştir.

Söz konusu Kurul kararları gereğinin yerine getirilmesi amacıyla, alınan kararlar ilgili tüm birimlere iletilmiştir.

Ayrıca, 5226 sayılı Kanunla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun "Kararlara Uyuma Zorunluluğu"na ait 61nci maddesinde, "Kamu kurum ve kuruluşları ve Belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurullarının kararlarına uymak zorundadır" hükmü yer almaktadır.

Beşiktaş İlçesinde yer alan, mülkiyeti İl Özel İdaresi'ne ait, tapununun 19 pafta, 40 ada, 23 parsel numarasında kayıtlı Fehime Sultan Yalısı GEEAYK'nun 10/10/1970 tarihli ve 5595 sayılı kararıyla I.grup korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

Söz konusu taşınmaza ilişkin alınan İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nca 31/01/2007 tarihli ve 2256 sayılı kurul kararında, özetle, 1950'lerden itibaren ilkokul olarak kullanılan Yalının 13/07/2002 tarihinde soruşturması devam etmekte olan yangının da etkisiyle harap olduğu ve bu işlevi devam ettiremeyeceği, yapıya yüklenecek yeni fonksiyonun günübirlik kullanımlar, prestij amaçlı ve sınırlı konaklama, müze alanı veya kültür ağırlıklı sınırlı kongre ve toplantıların gerçekleştirileceği mekanlar olarak kullanılması gerektiği. aynı Kurul'un 24/06/2006 tarihli ve 1595 sayılı kararıyla alanın güvenliği sağlanarak araç otoparkı olmaktan arındırılmasına, mevcut yapı kalıntısının restorasyona esas olacak çalışmalarda önemli bilgileri içermesi nedeniyle ilgili Kurul'un daha önceki kararları da dikkate alınarak muhafaza altına alınmasına,

Konunun İstanbul Valiliği himayesinde olduğundan 2863 sayılı Kanunu'nu değiştiren 5226 sayılı Kanun kapsamında emlak vergilerinden kesilen kültür varlıklarıyla ilgili fon dikkate alınarak ivedilikle kalıntı rölövesi ile restitüsyon ve restorasyon projelerinin İstanbul Valiliğince hazırlatılarak ilgili Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne sunulmasına karar verilmiş, ancak ilgili Kurula bu doğrultuda herhangi bir proje iletilmemiştir.

SORU 5: Yüksek yangın riski taşıyan İstanbul'daki tarihi ahşap binalarda, yangına karşı güvenlik önlemleri neden alınmamaktadır?

CEVAP 5: 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 10 ncu maddesindeki, "Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırarak ve bunların her türlü denetimini yapmak veya kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyeler ve Valiliklere yaptırmak Bakanlığa aittir." hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, Dünya Miras Listesine 1985 yılında alınan İstanbul'un Tarihi Alanları, benzersiz öneme sahip anıtsal yapıların ve geleneksel mimari örneklerinin yer aldığı kentsel ve arkeolojik alanların bütününden oluşmaktadır. Gerek İstanbul gerekse Dünya turizmi ve kültürü açısından büyük öneme sahip olan Tarihi Yarımada'nın korunması ve bu yönde alınacak önlemlere yönelik gerekli alt yapının oluşturulması önem taşımaktadır.

Bu nedenle; alanda yer alan tescilli kültür varlıklarının yok olmasına sebep olacak yangın gibi benzeri tehditlere karşı gerekli önlemlerin alınması ve bu yönde ihtiyaç duyulan alt yapı çalışmalarına öncelik verilmesi 11/09/2007 tarihli ve 155199 sayılı Müsteşarlık Makamı imzalı yazı ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Eminönü Belediye Başkanlığı ve Fatih Belediye Başkanlığından istenmiştir.

SORU 6: Bakanlık, İstanbul'da ve ülkemizin diğer illerinde bulunan, gelecek kuşaklara aktarmakla yükümlü olduğumuz çok değerli kültür hazinelerinin korunmasına neden ilgisiz kalmaktadır?

CEVAP 6: Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapılar Bakanlığımızca tespit edilmekte, bu yapılar Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarınca tescil edildikten sonra ayrıca 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çerçevesinde taşınmaz kültür varlığı yapıların korunması sağlanmaktadır.

